

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Hyemalis Et Verna Ab Adventu Ad Pentecosten. - Insetis aliquot
Allocutionibus Academicis

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus IV. Dominica IV. Adventus. Lethargi Curatio. Thema. Prædicans
Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Joan. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47077](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47077)

in hoc seculo expectantes beatam spem, & adventum glorie Magni Dei.

DISCURSUS IV.

Dominica IV. Adventus

Lethargi Curatio.

T H E M A.

Prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. *Joan. 1.*

S Y N O P S I S.

I. <i>Ad tollendum animabus fidelium peccati lethargum multa sunt adhibita remedia, quæ videntur non profecisse. Tentanda exemplo Augusti lenia medicamenta, quæ adhibet cœlestis Medicus odia nostra sanans amoribus.</i> II. <i>Solet ille minari gladios, sagittas, fulmina, sed cohibet ictus expectans pœnitentiam, quia pronus est ad misericordiam, velox ad gratiam, tardus ad pœnam, quod in puniendo Adamo vel maxime ostendit.</i> III. <i>Deinde in puniendo genere humano per diluvium, quod totis centum annis distulit, & insuper antequam immitteret, septem diebus prius præ-</i>	<i>dixit, & per 40 dies sensim pluit, cum posset momento uno totum mundum sepelire, semper expectans pœnitentiam.</i> IV. <i>Sic etiam tardè punivit Pharaonem, tardè Amalecitas, tardè Ierosolymam: quin nos ipsos quotidie peccantes per multos annos expectat differendo pœnam.</i> V. <i>Econtra velox est ad gratiam, quam meretur David uno verbo Peccati, qua filius prodigus prævenitur, quam latro in Cruce illicò obtinet cum petit, & majorem quàm petat, & plures alij, cum nullo non momento illam nobis tribuat.</i> VI. <i>Quodsi in tanta bonitatis</i>

con-

consideratione adhuc heremus in peccatis, & lethargo opprimimur, non est remedium, sed metuendum ne deseramur, uti Iuvenis Tolentanus, qui sepe monitus in ultimo morbo, ut pœniteret, re-

nuit, ob quod Crucifixus aures suas obturavit orantibus pro peccatore obstinato. Oremus & nos & imploremus misericordiam pro peccatoribus lethargo laborantibus.

Prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. *Joan. 1.*

I.

Contemplatus humanam fœcordiam in procurandâ salute animæ salvianvs Massiliensis exclamat: *Tanta est hominum cœcitas, ut cum nullus perire velit, nullus tamen id agat ne pereat. Totum incuria & segnitie, totum negligentia & somnolentia possident.* Hanc supinam negligentiam, & profundam somnolentiam, quæ in lethargum degenerare solet, hoc sacro adventûs tempore conati sumus à fidelibus tollere, eosquè à peccatorum somno excitare. Sed nondum satis laboris impensum est, adhuc videntur nonnulli veterno insepulti, quibus nec Evangelica verba, nec Patrum dicta, nec intentatæ de cœlo minæ, nec pereuntium infelices casus, nec salutis pericula somnum excusserunt, ut lethargo quodam incurabili videantur laborare. Quid hic consilij? quomodo tantæ negligentie & somnolentie medendum? Augusto Cæsari L. Cinna Pompeij nepos secundo rebellaverat, & struebat infidias. Indoluit Cæsar fortem juvenis, & cum intra cubiculum suum laxatur ingemitus, audiens uxor Livia, accurrit, eumquè sic affatur: *Fac Auguste, quod medici solent, qui ubi usitata remedia non proficiunt, tentant contraria.*

*Salvia. lib.
3. de ver.
jud.*

Severitate nihil adhuc profecisti, ignosce. Idem consilium mihi hodie amplecti placuit. Medicum agam, ut peccatorum & impœnitentium lethargum fanem: abstinence à severis Dei minis & pœnis, lenem & suavem exhibebo forbitiunculam, & ostendam ipsum Deum nobiscum agere ut sapientissimum Medicum, qui dum severitate nihil proficit, ignoscit: odia nostra sanat amoribus: & pronior est ad ignoscendum quàm puniendum, velocior ad indulgentiam quàm vindictam.

II. Usquè adeò Dèus clementer nobiscum agit, ut cum peccamus semel, iterùm, tertio, & centies; modò velimus, ignoscat semel, iterùm, tertio, & centies; & licet subindè minis & terroribus nos à peccando revocet, ad vindictam tamen se quàm tardissimè accingit. Minatur apud Psalterem Regium: *Nisi conversi fueritis, gladium suum vibravit, arcum suum tendit, & paravit illum.* Putes jam jam volaturas sagittas, jam jam feriendos peccatores: ille tamen magnâ longanimitate expectat, ut idem Vates Regius admirabundus, illum velati nimis patientem increpet. *Usquequo peccatores Domine usquequo peccatores gloriabuntur?* Nimiùm est quod toleras: detrahis omnipotentiaë tuæ, quod indulges temeritati humanæ! gloriantur mortales in rebus pessimis, & quia non fulminas, insolescunt: *Tange montes & fumigabunt. Fulgura coruscationem & dissipabis eos; emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.* Verùm tanta est Dei clementia, ut omnem sensum humanum superet. Offensus homo illicò vindictam spirat; offensus Deus illicò amorem spirat, velox ad misericordiam, tardus ad pœnam, quod in ipso primorum parentum casu licet observare. Transgressi erant protoparentes divinam legem.

Psal. 7.

Psal. 39.

Psal. 143.

gem: Et Dominus deambulat in Paradiso. Audiverunt illi sonitum deambulantis & timuerunt: *Vocavitque Dominus Deus Adam & dixit ei ubi es?* Auditis deinde reis tandem sententiam tulit. Quid obsecro necesse fuit venire in Paradisum, deambulare quasi auræ captandæ gratia, præmittere sonitum, ut adventantem audirent: quid, veluti nesciret ubi essent, invocare Adamum, examinare ipsum & mulierem? Nunquid ambulat Deus more hominum? nunquid potest ab oculis ejus se homo abscondere, ut quæri ab eo debeat & vocari? Omnia hæc immensam DEI clementiam & tarditatem in pœnis infligendis ostendunt. *Bonus DEUS* inquit Chrysofomus, *miseratus est hominis cum uxore suâ circumventi Diaboli insidijs. Nam veluti medicus ad invalidum & egrotantem, jacentemque, ac indigentem curâ & medici manu, protinus illum accedit.* Et post nonnulla cum de accusatrice conscientia, quaestione & examine Adæ retulisset, miratur patientiam DEI & longanimitatem, quod non illicò pro ut comminatus fuerat prævaricatorem puniverit. *Vide inquit excellentem misericordiam & patientiam DOMINI. Nam cum poterat ne responso quidem dignari eum qui peccaverat, sed statim pœnam infligere, quam prius statuerat prævaricaturæ: longanimis tamen est, & suffert, & interrogat, & responsum accipit: & iterum interrogat, quasi ad defensionem eum provocans, ut arreptâ occasione, etiam post tantam prævaricationem, suam erga illum misericordiam declaret.* Comminatus fuerat Adamo DEUS: *In quocunque die comederis ex eo morte morieris:* & tamen vixit Adam postmodum annis nongentis triginta, quia DEUS comminatam pœnam attemperavit, & distulit, ut vel sic ostende-

E 3

ret

S. Chrysof.
hom. 17. in.
Gen.

Galfrid, in
Alleg. Til-
man.

Pe ver. in
Genes.

Gen. 6.

Gen. 5.

Gen. 7.

ret quàm invitus se accingat ad infligendas pœnas, quàm tardus sit ad vindictam cum celerrimè advolet ad exercendam misericordiam. Id expressiùs notavit Galfridus in allegorijs Tilmanni componens cum Adami punitione, visitationem sponsæ per gratiam, ubi ait ad illa Canticorum : *Ecce iste venit saliens in montibus &c. Nunc verò deambulare dicitur, quærens latentem inter frutices peccatorem : retardabatur, & lentis passibus incedebat : utpote qui veniebat tristem mortalibus inferre sententiam. Ad sponsam verò veniens festinat, & letis admodum saltibus advolat, æternæ reparationis asserens medicinam. Quo & illa meritò adjunxeris : Vociferatur Adam ubi es? Non sunt verba ignorantis sed invitantis, sunt Patris quærentis filium perditum, sunt medici quærentis ægrotum. Verè medici, qui ut parcat ægroto, omnia tentat priusquam ad sectionem membri perveniat, lenia adhibet, quo minùs lædat, & morbum exulceret.*

III. Narrat sacer Historicus, quod temporibus Noë tanta fuerit malitia hominum super terram, ut decreverit DEUS delere universum genus humanum. *Omnis caro corruerat viam suam. Et tactus dolore cordis intrinsecus : Delebo, inquit, hominem quem creavi à facie terræ.* Incipit Judicium à misericordia *tactus dolore cordis*, velox ad clementiam, tardus ad pœnam. Concedit pœnitentiæ tempus, expectat, monet, differt vindictam. Non caret mysterio, quod cum DEUS diluvium decerneret, Noë dicatur fuisse annorum quingentorum, & cum laxaret cœli cataractas fuisse annorum sexcentorum, ut constaret nobis quanto tempore Distulerit pœnam scelestis, & quàm tradè punit cum delinquimus. *Eratquè sexcentorum annorum quando diluvij aquæ*

aque inunda verunt. Toti centum anni inter minas & pœnam interponuntur : adduntur insuper alij septem dies, ceu Critici, quibus expectabat Benignissimus Medicus in ægrotis mutationem. Et cum spe suâ frustraretur, nihilominus tardè impij mundi demersionem aggreditur. *Et facta est pluvia super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.* Non illicò inundatur mundus, ut vel hunc viso multorum interitu, cœteri tempus habeant pœnitendi. Quæ omnia perpendens Chrysofomus : *Vide, inquit, misericordiam Domini, quomodo quasi bonus aliquis medicus, varijs vijs morbum eorum curare tentat. Nam quoniam incurabilia erant eorum vulnera, tam prolixum eis tempus præscripsit, volens etiam si in tanto tempore agnoscerent, & resipiscerent, revocare indignationis suæ sententiam.* Et paucis interiectis eandem thelim profequitur : *Prius tantum temporis ad pœnitentiam dedit. Dein ubi vidit eos quasi insensatos ita se gerere, nihilquè proficere temporis longitudine, jam cum in foribus ipsis esset, ut dicitur, diluvium; iterum prænuntiat, non ante tres Dies sicut de Nini-vitis dicitur, sed ante septem. Et fidenter dixerim excellentiam misericordie Domini nostri sciens: si vel in septem diebus justam pœnitentiam agere voluissent, effugissent utiquè Diluvij periculum. O clementem & misericordem DEUM! ô patientem medicum! In condendo orbe sex tantum absumpsit dies, in destruendo quadraginta diebus & quadraginta noctibus laborat, moras ex moris neçtens! differt pœnas ut gratias acceleret, quia non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat. Potuisset omnia uno momento perdere diluvio, sed pro suâ misericordiâ tantâ dierum productione*
est

S. Chrysof.
hom. 25. in
Genes.

est usus, inquit idem Chrysoſtomus. Tardus est DEUS ad pœnam, velox ad gratiam.

IV. Hujus veritatis penè innumera ſunt in ſacris litteris teſtimonia. Quantâ enim patientiâ & longanimitate uſus eſt DEUS, cum induratum cor Pharaonis per ſigna & prodigia multa conaretur emollire: diſtulit pœnam, ut exſpectaret pœnitentiam, & dimitteret pœnam. Amalecitas ob negatum tranſitum Filijs Iſraël delere ſtatuerat, & non deleuit, ſed velut longanimis creditor mandavit Moſy: *ſcribe ob memoriam in libro: de bello memoriam Amalec ſub cœlo.* Diu cogitat creditorem agere qui ob memoriam debita in libro ſcribit. Quoties imminatus eſt Iſraëlitis: *Venit finis ſuper populum meum Iſraël*, imminentes pœnas illis ob oculos poſuit, & tamen plurimis annis diſtulit. Ipſe Chriſtus Hieroſolimæ interitum prædixit: *Venient Dies ſuper te* &c: qui non niſi quadraginta annis poſt ejuſ obitum contigit. Tardus nempè eſt ad pœnam DEUS, quod vel nos ipſi fateri cogimur. Unde Bernardus: *Magna omnino miſericordia exſpectatio Dei eſt, nam peccantem Angelum non exſpectavit, ſed præcipitavit &c. Nunc jam exſpectat, diſſimulat, ſuſtinet, decem annis viginti, uſquè ad ſenectum, & ſenium.* Atquè utinam vel in ſenio peccatores obdurati bonitatem & clementiam ejuſ agnoſcerent! utinam tandem poſt multos annos è miſerabili ſuo lethargo excitarentur!

S. Bern. de
trip. miſ.

2. Reg. 12.

V. Aggredior nunc alteram ſermonis partem, & divinæ gratiæ celeritatem oſtendo. Peccavit David: mittitur ad eum Nathan Propheta, denuntiat pœnam promeritam. Unicum verbum dicit David *Pecca-vi*, & reponit Nathan: *Dominus quoquè tranſtulit peccatum tuum non morieris.* In quem locum Baſilius

filius

filius Seleuciensis: *Debitum superavit gratia: pœnam remisit clementia. O magnam repentinamquè bonitatem! concurrit cum culpa confessione pœna absolutio.* Abierat filius prodigus in regiones longinquas deserto patre, ubi filiquis porcorum pascebatur. Redux ad patrem, *cùm adhuc longè esset, vidit eum pater ipsius, & misericordiâ motus est, & accurrens cecidit super collum ejus.* Quid opus tantâ celeritate? Insuper ad famulos versus Pater *Citò*, inquit, *Proferte stolam primam.* Vix pœnituit jam receptus in gratiam, jam omnia pristina *Citò* recuperat qui diu in cœno voluptatum est volutatus. Nempè *Tardam misericordiam pater nescit*, ut loquitur Chrysologus. Latro in Cruce vix petierat à Christo, ut sui meminisset in regno suo, illicò audijt: *Hodie mecum eris in Paradiso.* Tam prompta ergo est peccatoribus Dei gratia? Ambrosius in hunc locum: *Tam citò Latroni veniâ relaxatur. Citò ignoscit Dominus, & uberior est gratia quàm precatio.* Non adducam hic Matthæum duobus verbis ad sequelam Christi impulsam, Zachæum conversum, Petrum fentem, Magdalenam Christi pedibus advolutam. Illud solùm inclamo ad oppressos lethargo peccatorum: *Qui habet aures audiendi audiat.* Monitum Hugonis: *Sicut nullum est momentum, quo homo non utatur, vel fruatur Dei bonitate, & misericordiâ: sic nullum debet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoriâ.* Sic faciliè expergiscetur à noxio inveteratæ peccandi consuetudinis lethargo, & *erunt præva indirecta, & aspera in vias planas.* Ideò enim hoc sacro adventûs tempore prædicatur *baptismus pœnitentiæ in remissionem peccatorum.* Ut qui meruerunt iram Dei, ejus vindicem manum præveniant, & gratiam ejus mereantur: & de quibus hæctenus dictum est: *Omnis*

F

caro

Basil. Sele-
ve. orat 17

Luc. 15.

S. Petr.
Chryso.
serm. 3.S. Ambros.
lib. 10. in
Luc.Hugo de
Aust. ani.
lib. 1.

caro corruperat viam suam, de ijs verificetur deinceps: videbit omnis caro salutare Dei.

Jerem. 51.
v. 9.

Georg.
Reeb. in
Reg. 5mo.
tiv. prud.
Christ. c. 11.

Psal. 129.

V I. Hæretis adhuc peccatores? nondum vultis excutere veterum? nondum vultis audire *vocem clamantis in deserto*? nondum cogitatis peccandi consuetudinem dimittere? Ah! metuendum ne dicat coelestis Medicus: *Curavimus Babylonem, & non est sanata: derelinquamus eam.* Lethargo medicinam adhibuimus amaram & dulcem, *non est sanata: iudicium prænuntiavimus, misericordiam obtulimus, non est sanata: derelinquamus eam.* Quod accidit juveni illi Toletano, de quo Georgius Reeb. Fuit inquit Toleti juvenis ab ineunte ætate corruptis moribus, qui cum cœpisset ægrotare ab accedente Confessario de pœnitentiâ monitus, negavit tunc esse necessitatem confessionis. Idem Medicus, idem Sodales & amici eum invisentes, sed frustra suadebant. Demum Medicus deprehensis signis adrepentis mortis serio urgere, hortari ad pœnitentiam, prædicere post paucas horulas mortem: at frustra. Indormiebat ille suo lethargo mortifero. Tandem prosternit se confessarius ante crucifixum, & orat. *De profundis clama- vi ad te Domine: cumquæ pervenit ad illa verba: Fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ: mirum dictu! refigit Crucifixus brachia de cruce, & manibus aures suas obturat cum ingenti horrore adstantium. Et illicò audita est vox: Quia vocavi te & renuisti, ego quoquæ in interitu tuo ridebo.* Fulmen hoc fuit, quod ab initio morbi vibratum continuit Deus in manu suâ, expectans pœnitentiam, dans tempus ut fugeret à facie iræ ejus: sed quia noluit excitari à lethargo, exanimatus hoc fulmine, hac voce infelicem animam efflavit. Sunt sunt adhuc inter

nos

nos aliqui, sunt, qui laborant gravissimo lethargo impoenitentiae, qui his quatuor Dominicis Adventus non sunt curati, qui adhuc procrastinant poenitentiam, nec volunt respicere ac levare capita sua ad impendentem gladium irae divinae: sunt qui fascias sepulchrales etiam excitati circumferunt, & relabuntur in pristina peccata sua: sunt, qui indormiunt pulvinaribus, nimiae spei & desperationis, nec excutiunt somnum ad vocem clamantis in deserto: saltem nunc aperiant oculos: pro his Auditores mei *venite procidamus ante Deum*, flectamus genua ad Medicum animarum nostrarum Crucifixum IESUM, & clameamus: *De profundis clama-vi ad te Domine, Domine exaudi vocem meam.* Expelle à cordibus peccatorum omnem noxium lethargum, excita corda nostra ad praeparandas unigeniti tui vias: sive ut hodie in Missa oramus. *Excita quæsumus Domine potentiam tuam & veni, & magnam nobis virtute succurre, ut per auxilium gratiae tuae quod nostra peccata praepediunt, indulgentia tuae propitiationis acceleret.* O IESU qui idem es justus & misericors, sepone nunc Iustitiam, exerce misericordiam. *Fiant aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae. Si iniquitates observaveris, quis sustinebit? Quia apud te propitiatio est.* Poenitemus, pollicemur emendationem, dimittimus consuetudines pravas, ut evadamus tuae iustitiae flagella, invocamus misericordiam. *Speret Israel in Domino, speret qui serio emendationem promittit, & poenitentiam agit,*
quia apud Dominum misericordia & copiosa apud eum redemptio.

Psal. cii.

F 2

ALLO-